

Posudek bakalářské práce: Marie FINNOVÁ“ Rozbor odolnosti jedince v chronicky zátěžové situaci (Výzkum odolnosti pedagogů ve výchovném ústavu a dětském domově se školou)“ FHS UK, Praha, 2007.

Předložená bakalářská práce se zaměřuje na aktuální problematiku výchovnou. Počet dětí, které jsou z nejrůznějších důvodů umístěny mimo rodiny v různých typech dětských výchovných zařízení, na růstá. Současně je však známo, že dlouhodobé výsledky jejich výchovy jsou sporné a mnohé děti po opuštění domova bývá bezradná a končí sociálním selháním. Kromě toho pedagogům, kteří v nich pracují, se věnuje pozornost jen okrajově a to jak po stránce pracovní, tak i sociální. Považuji proto předloženou studii M. Finnové za potřebnou, aktuální a podnětnou i pro budoucnost výchovných zařízení.

Struktura bakalářské práce je přiměřená a její cíl- ukázat, že povolání pedagoga , pracujícího v dětském domově je náročná, ale i chronicky zátěžová a při tom mnohdy společensky podceňovaná – se autorce zdařilo prokázat Výchozí kapitoly o odolnosti, stresu a jeho projevech v učitelském povolání jsou sice stručné, někdy zjednodušené (koncepte „hardiness“ a nezdolnosti nejsou jediné při úvahách o odolnosti), ale oceňuji, že se autorka pokusila analyzovat učitelský stres a jeho základní rysy. Charakteristika dětských výchovných ústavů je zdařilá jak v obecné podobě, tak i v konkrétním popisu podoby jednoho z nich, ve kterém probíhalo její šetření. Výhradu mám k tomu, že většina citovaných pramenů je v češtině.

Pro vlastní šetření zvolila autorka dotazník o 44 položkách, který sama vypracovala. Za klad považuji, že jej nejprve použila v předpokuse u několika osob s cílem si ověřit jeho srozumitelnost i obsahovou náplň. Použitá metoda má svá úskalí a to hlavně tím, že některé otázky mířily na problematiku velmi osobní a předpokladem byla nejen nezbytná anonymita, ale i důvěra respondentů k autorce. Zdá se, že toto úskalí překonala. Získala odpovědi 30 osob (22 vychovatelů a 8 učitelů) Dotazník měl 3 části: základní fakta (16 položek), biografie (11 položek), vlastní stres (11 položek) a několik doplňujících otevřených otázek. Data zpracovala v řadě popisných tabulek, data interpretovala střídavě – někdy až příliš stručně a zjednodušeně Od tabulky č. 29 počet respondentů náhle poklesl na 26. Je to omyl či záměr? Závěr o vztahu mezi odolností v dospělosti a původním zdravém prostředí má dvě slabiny: Korelační vztah je popisný a není vyloučeno, že obě sledované proměné mají společnou příčinu (třeba náročnou a podhodnocenou profesi, stereotypní a při tom mnohdy jen málo úspěšnou činnost). Kromě toho korelační koeficient by měl být opraven pro velký počet stejných hodnot. Byl by nižší, ale zřejmě by zůstal významný.

Pro obhajobu doporučuji zvážit, zda je možno hledat cesty, jak zvýšit prestiž sledované profese a vrátit se k rozboru základního korelačního nálezu

Závěr: Předloženou studii M. Finnové považuji za zdařilou. Autorka se dobře seznámila s aktuální problematikou dané profese, pochopila její problematiku, prokázala schopnost vytvořit si vhodnou metodiku a na elementární úrovni zpracovat získaná data. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji 37 body.

Praha, 8. 6. 2007-

Václav Břicháček